

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 15.07.1997
COM(97) 396 def.

97/ 0203 (CNS)

Voorstel voor een

VERORDENING (EG) VAN DE RAAD

BETREFFENDE DE TOEPASSING VAN DE ARTIKELN 92 EN 93 VAN HET
EG-VERDRAG OP BEPAALDE SOORTEN VAN STEUNMAATREGELEN

(door de Commissie ingediend)

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

Voorstel voor een verordening van de Raad betreffende de toepassing van de artikelen 92 en 93 van het EG-Verdrag op bepaalde categorieën van horizontale steunmaatregelen

1. TOEZICHT OP OVERHEIDSSTEUN IN EEN VERANDERENDE OMGEVING

De Commissie staat voor een aantal nieuwe uitdagingen in haar beleid op het gebied van toezicht op overheidssteun, die wijzigingen in de aanpak en methode noodzakelijk maken om te komen tot een meer doelmatig toezicht op overheidssteun. De mondialisering en de technologische ontwikkelingen op zich al maken een ononderbroken structurele aanpassing in de Europese Unie noodzakelijk. Bovendien gaat ook druk uit van de voltooiing van de interne markt, de Economische en Monetaire Unie, de uitbreiding en de werkgelegenheidssteun.

De interne markt heeft geleid tot een toename van het handelsverkeer tussen de lidstaten. Doordat de ondernemingen aan meer concurrentie zijn blootgesteld, zijn zij zich beter bewust geworden van het verstoring effect van de overheidssteun aan de concurrentie. Na de voltooiing van de interne markt blijft de toekenning van staatssteun één van de weinige resterende instrumenten voor de regeringen om hun nationale industrieën tegen grensoverschrijdende concurrentie te beschermen. Een doelmatiger en strikter toezicht op overheidssteun is dan ook noodzakelijk ter aanvulling van de fundamentele vrijheden, en in het bijzonder van het vrije verkeer van goederen, de vrije dienstverstrekking en het recht van vestiging, aangezien door middel van staatssteun handelsbelemmeringen die in het integratieproces van de interne markt werden weggeruimd opnieuw kunnen worden ingevoerd.

Het Vijfde Overzicht inzake de steunmaatregelen van de lidstaten in de Europese Unie, dat de periode 1992-1994 bestrijkt, laat een tendens zien tot stabilisering van het totale volume van steun aan de industrie, met een jaargemiddelde van 43 miljard ECU. Dit komt overeen met 4% van de toegevoegde waarde in de industrie of meer dan 1.400 ECU per werknemer in die sector. Dit stabiel doch hoog niveau van staatssteun is een verontrustende tendens die de doeltreffende werking van de interne markt in gevaar kan brengen. Bovendien komt uit het Vijfde Overzicht een groeiende discrepantie in het steunniveau naar voren tussen de cohesielanden en de rijkere centrale regio's. Dit is duidelijk in strijd met de beoogde economische en sociale cohesie.

Bij haar toezicht op staatssteun bespeurt de Commissie nu reeds de gevolgen van de begrotingsdiscipline die de lidstaten ingevolge de convergentiecriteria van de Economische en Monetaire Unie aan de dag leggen. De convergentiecriteria stimuleren de lidstaten om het steunvolume te verminderen. Dit neemt niet weg dat zij in sommige gevallen aanleiding kunnen geven om steunmechanismen toe te passen die begrotingsneutraal lijken, zoals directe middelenoverdrachten tussen ondernemingen in de vorm van parafiscale heffingen, afnameverplichtingen tegen vastgestelde prijzen en het verlenen van overheidsgaranties bij leningen door ondernemingen. Dergelijke mechanismen kunnen steun omvatten en doen een doorzichtigheidsprobleem ontstaan dat het toezicht op staatssteun bemoeilijkt.

De Economische en Monetaire Unie zal resulteren in een versterkte integratie van de landen binnen die Unie en in een sterkere concurrentie, doordat de wisselrisico's zullen wegvallen, de doorzichtigheid zal toenemen en de transactiekosten zullen dalen. Maar op een dergelijk geëffend speelveld zullen de ondernemingen zich waarschijnlijk in een kwetsbaarder positie bevinden wanneer één of meer van hun concurrenten staatssteun ontvangen. Sterkere concurrentie en een grotere concurrentiekracht binnen de EMU kunnen de niet-deelnemende lidstaten ("pre-ins") aanzetten om hun valuta te devalueren om zo de concurrentiepositie van hun ondernemingen te herstellen of zelfs te verbeteren. Hoewel, artikel 109M bepaalt duidelijk dat de "pre-ins" hun wisselkoersbeleid als een aangelegenheid van gemeenschappelijk belang behandelen. Bovendien kan het risico van dergelijke concurrerende devaluaties in grote mate worden beperkt door de invoering van een nieuw wisselkoersmechanisme, zoals voorgesteld op de Europese Raad van Dublin van 13-14 december 1996, en door de programma's ter versterking van de convergentie¹. Wordt tot een fundamentele herschikking besloten, dan moet dat naar behoren gerechtvaardigd zijn. Daarom is staatssteun die de gevolgen van dergelijke herschikkingen tenietdoet geenszins gerechtvaardigd en mogelijk aanleiding tot een subsidiewedloop. De versterking van het steunbeleid en steuntoezicht is daarom van fundamenteel belang.

De uitbreiding van de Unie met nieuwe lidstaten zal het aantal door de Commissie te behandelen steungevallen doen toenemen en de noodzaak van een doelmatig toezicht op staatssteun verder aanscherpen.

De recessie waardoor de Europese economie de jongste jaren wordt getroffen en de almaar stijgende werkloosheid doen de lidstaten grijpen naar staatssteun als een middel ter bestrijding van die werkloosheid. Doch, vaak wordt het probleem daardoor alleen maar verschoven naar andere bedrijven, sectoren, gebieden of landen. Het is dan ook de taak van de Commissie ervoor te zorgen dat de concurrentie in heel Europa kan spelen op een geëffend speelterrein. Wanneer er geen doelmatige en eerlijke concurrentie is, ontstaat er niet alleen een verlies van concurrentiekracht voor de gehele communautaire industrie, maar ook - op middellange of lange termijn - een verlies van werkgelegenheid in de gehele Europese Unie. Om deze reden is een doelmatig toezicht op staatssteun van groeiend belang.

2. PLANNEN VAN DE COMMISSIE

Gelet op deze nieuwe uitdagingen heeft de Commissie zich voorgenomen een doelmatiger toezicht op staatssteun uit te oefenen. Doorheen de jaren heeft zij zich veel inspanningen getroost om een doelmatig, coherent en doorzichtiger toezicht op staatssteun te ontwikkelen, zowel wat de procedures als wat de grond betreft. Zo heeft zij een omvattende reeks richtsnoeren en mededelingen uitgewerkt en gepubliceerd waarin zij haar beleidslijnen uiteenzet.

Dit neemt niet weg dat in het Vijfde Overzicht wordt gesuggereerd dat de Commissie gerichte inspanningen moet blijven ondernemen om het algemene niveau van in de lidstaten uitgekeerde staatssteun aanzienlijk omlaag te brengen. In het kader van deze

¹ Zie mededeling van de Commissie van 16.10.1996 "Versterkte convergentieprocedures en een nieuw wisselkoersmechanisme in de derde fase van de EMU", COM(96)498.

inspanningen zal de Commissie haar toezicht op staatssteun een nieuwe wending geven en de nadruk leggen op:

- de toespitsing van haar toezicht op “de essentiële punten”, door een vereenvoudiging en verduidelijking van de bestaande regels,
- strikter toezicht op de belangrijkste steungevallen,
- hernieuwd onderzoek van regionale steunmaatregelen.

Terwijl met het hernieuwd onderzoek van de regels met betrekking tot regionale steunmaatregelen reeds in een andere context een aanvang is gemaakt, kunnen generieke vrijstellingen op grond van artikel 94 volgens de Commissie een doeltreffend middel zijn om de eerste twee doelstellingen te bereiken.

3. GENERIEKE VRIJSTELLINGEN

Een eerste initiatief voor de invoering van generieke vrijstellingen werd genomen in november 1996, met de voorlegging door de Commissie aan de Industrieraad van haar richtsnoeren voor het gebruik van artikel 94 van het EG-Verdrag². De Raad nodigde de Commissie uit voorstellen voor te leggen. Artikel 94 bepaalt: “de Raad kan op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement met gekwalificeerde meerderheid van stemmen alle verordeningen vaststellen, dienstig voor de toepassing van de artikelen 92 en 93, en met name de voorwaarden voor de toepassing van artikel 93, lid 3, bepalen alsmede de van die procedure vrijgestelde soorten van steunmaatregelen”.

De Commissie heeft bepaalde soorten van horizontale steun, regionale steun, exportkredietverzekering en exportkredieten met inbegrip van deze voor gebonden steun, geïdentificeerd, die geschikt zijn voor generieke vrijstellingen. Horizontale steun waarvoor communautaire richtsnoeren bestaan, zoals steun ten behoeve van onderzoek en ontwikkeling, kleine en middelgrote ondernemingen, milieubescherming en energiebesparing, wordt gewoonlijk door de lidstaten verleend in volledige overeenstemming met de criteria van de Commissie. Daarenboven laat het Vijfde Overzicht zien dat het volume van dit soort steunmaatregelen beperkt blijft. Een vereenvoudiging van de toezichtprocedures op deze gebieden kan dus worden overwogen. Daardoor zouden voor de Commissie meer middelen vrijkomen voor de beoordeling van grotere en meer versturende steungevallen.

Voorts heeft de Commissie ook bepaalde soorten van steun geïdentificeerd in bijzondere sectoren, met een lokale strekking of van geringe betekenis die voor generieke vrijstellingen in aanmerking komen. Deze sectoren zullen in een afzonderlijk voorstel van de Commissie worden behandeld.

3.1. Doelmatigheid van generieke vrijstellingen

Op grond van generieke vrijstellingen zal de Commissie categorieën van steun verenigbaar met de gemeenschappelijke markt kunnen verklaren en de lidstaten van de aanmeldingsplicht kunnen ontslaan. Het Commissietoezicht op staatssteun kan

² SEC(96)1752 van 2.10.1996

doelmatiger worden de Commissie zal niet langer aanmeldingen van steunregelingen en individuele steungevallen moeten onderzoeken in situaties waarin zij een groot aantal aanmeldingen krijgt van voornemens tot invoering of wijziging van steunmaatregelen die verenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt omdat zij voldoen aan de door de Commissie vastgestelde verenigbaarheidscriteria.

De vaststelling van generieke vrijstellingen waardoor de lidstaten in verband met dergelijke steunregelingen niet meer door de aanmeldingsplicht van artikel 93, lid 3 van het EG-Verdrag gehouden zijn, lijkt dan ook gegrond.

3.2. Een grotere doorzichtigheid maakt decentralisatie van het toezicht op staatssteun mogelijk

Met de invoering van generieke vrijstellingen zullen duidelijke, rechtstreeks toepasselijke wetteksten tot stand komen. Dit zal meer doorzichtigheid brengen en het steuntoezicht zal voorspelbaarder worden. Ook zullen er meer mogelijkheden komen voor aanvullend onderzoek van overheidssteun op nationaal niveau door de nationale autoriteiten, rechtbanken en accountants.

Bovendien zullen de burgers de nationale rechter kunnen adiëren telkens wanneer zij vermoeden dat een zonder aanmelding verleende steunmaatregel niet voldoet aan de vereisten voor vrijstelling die bepaald zijn in de generieke-vrijstellingsverordening.

3.3. De Commissie als onpartijdig scheidsrechter

De Commissie heeft een lange ervaring met toezicht op staatssteun. Zij heeft een vaste praktijk ontwikkeld in het beoordelen van de verenigbaarheid van steun en heeft ook een lang gevestigde ervaring met lidstaten die de door haar bekendgemaakte criteria in acht nemen. Op grond van die ervaring kan zij generieke vrijstellingen vaststellen zodat steun verenigbaar kan worden verklaard, buiten enige aanmeldingsplicht om. De Commissie zal een "onafhankelijk scheidsrechter" blijven in het toezicht op staatssteun, aangezien de precieze criteria voor de verenigbaarheid van staatssteun met de gemeenschappelijke markt verder door haar zullen worden vastgelegd. Gelet op de bijzondere bevoegdheid die het Verdrag aan de Commissie verleent om over de verenigbaarheid van staatssteun te beslissen en gelet op de ervaring die de Commissie met de uitoefening van deze bevoegdheid heeft opgedaan, lijkt dit de meest geschikte oplossing.

3.4. Toezichtgaranties

Het is belangrijk te noteren dat door deze vereenvoudiging het toezicht op staatssteun niet zal afzwakken. In de eerste plaats zal de Commissie drempels vaststellen zodat steun boven welbepaalde bedragen van de werkingssfeer van de generieke vrijstellingen wordt uitgesloten. Op die manier zullen de lidstaten omvangrijke steunvoornemens wel afzonderlijk moeten aanmelden. In de tweede plaats zal de Commissie een controlemechanisme invoeren waardoor zij een volledige kennis kan verkrijgen van de toepassing van de generieke vrijstellingen door de lidstaten. Aangezien de lidstaten verplicht zullen zijn informatie te registreren en op te slaan en aangezien de Commissie specifieke vragen kan stellen in verband met de toepassing van de generieke-vrijstellingsverordeningen, zal ze in staat zijn klachten van concurrenten effectief te

blijven behandelen. De invoering van generieke vrijstellingen in het toezicht op staatssteun zal een stelsel opleveren met:

- voor generiek vrijgestelde steun: een doelmatiger toezicht zonder dat wordt afgedaan aan de stringente verenigbaarheidsvereisten,
- voor de overige steun: een stringenter en doelmatiger toezicht.

3.5. Handhaving van richtsnoeren en kaderregelingen

De Commissie is voornemens richtsnoeren en kaderregelingen aan te houden voor overheidssteunmaatregelen waarvoor geen generieke vrijstellingen bestaan en, indien nuttig, voor steunmaatregelen die onder de machtigingsverordening vallen doch niet van aanmelding zijn vrijgesteld ingevolge een generieke vrijstelling. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de steun verder gaat dan de plafonds van de generieke vrijstellingen (artikel 1, lid 3, onder a) of van de verordening is uitgesloten (artikel 1, lid 3, onder b)).

In deze gevallen moet de Commissie een individueel onderzoek instellen van dergelijke steun na aanmelding. Kaderregelingen en richtsnoeren blijven bijgevolg een aanwijzing van het standpunt van de Commissie ten aanzien van die steun. De Commissie zal er zich voor beijveren dat deze kaderregelingen en richtsnoeren aldus zijn opgesteld, dat zij een aanvulling vormen op de vrijstellingsverordeningen van de Commissie, zodat een coherent regelgevingspakket voorhanden is.

4. DOEL EN STREKKING VAN DE MACHTIGINGSVERORDENING

De Commissie stelt de goedkeuring van een verordening voor waarin de rechtsgrondslag en het rechtskader worden vastgelegd voor de vaststelling van afzonderlijke generieke-vrijstellingsverordeningen van de Commissie. Het voorstel zal geen afbreuk doen aan het institutionele evenwicht waarin het Verdrag op het gebied van staatssteun voorziet of aan de daaruit voortvloeiende bevoegdheid van de Commissie om de verenigbaarheid van staatssteun met de gemeenschappelijke markt vast te stellen. Het voorstel zal zorgen voor een nieuw instrument waardoor het voor de Commissie mogelijk zal zijn ex ante de verenigbaarheid vast te stellen van staatssteun die voldoet aan de voorwaarden die in de vrijstellingsverordeningen zullen zijn vastgelegd. De verordening omschrijft de steuncategorieën waarvoor de Commissie gemachtigd is generieke vrijstellingen vast te stellen. De Commissie heeft met haar voorstel die steuncategorieën op het oog waarvoor zij beschikt over een lange ervaring en een vaste praktijk in het beoordelen van de verenigbaarheid van de steun.

Voor alle steunmaatregelen die buiten de werkingssfeer van de generieke vrijstellingen vallen, blijft de aanmeldingsplicht gehandhaafd.

In de verordening worden de parameters vastgelegd aan de hand waarvan de Commissie een vrijgestelde categorie moet definiëren en alle andere voorwaarden die de Commissie aan een generieke vrijstelling kan verbinden. Voorts legt de verordening ook de procedure vast voor de vaststelling van generieke vrijstellingen.

Zoals de hieronder opgesomde parameters laten zien, liggen de beoogde generieke vrijstellingen wat aanpak en inhoud betreft in het verlengde van de bestaande praktijk. De Commissie zal bij de uitwerking van de generieke vrijstellingen gebruik maken van haar

ruime ervaring, zoals die in de bestaande richtsnoeren en mededelingen is neergelegd, en zal de bestaande regels en opgedane ervaring in een passende juridische vorm gieten.

4.1. Steuncategorieën

4.1.1. Steun waarvoor richtsnoeren en mededelingen voorhanden zijn

Het is de bedoeling dat de verordening de categorieën van steun bestrijkt waarvoor de Commissie over een jarenlange ervaring beschikt in het beoordelen van de verenigbaarheid ervan met de gemeenschappelijke markt, zoals neergelegd in haar richtsnoeren en kaderregelingen. Dit betekent dat de Commissie moet worden gemachtigd voor het vaststellen van verordeningen op het gebied van steun aan:

- kleine en middelgrote ondernemingen³,
- onderzoek en ontwikkeling⁴,
- milieubescherming⁵,
- werkgelegenheid en opleiding⁶,
- steun volgens de door de Commissie voor elke lidstaat goedgekeurde kaart voor regionale steun⁷.

4.1.2. De minimis-steun

In de voorgestelde verordening wordt voorzien dat de Commissie een verordening kan vaststellen waarbij steun beneden een bepaalde drempel van aanmelding wordt vrijgesteld⁸.

4.1.3. Exportsteun en exportkrediet

In de voorgestelde verordening is tevens voorzien in verordeningen van de Commissie waarbij de navolgende categorieën van aanmelding worden vrijgesteld:

³ Voorbeeld van de actuele regels: Communautaire kaderregeling inzake overheidssteun voor het midden- en kleinbedrijf (PB C 213 van 19.8.1992, blz. 2, zoals gewijzigd in 1996, PB C 68 van 6.3.1996, blz. 9).

⁴ Voorbeeld van de actuele regels: Communautaire kaderregeling inzake staatssteun voor onderzoek en ontwikkeling (PB C 45 van 17.2.1996)

⁵ Voorbeeld van de actuele regels: Communautaire kaderregeling inzake staatssteun ten behoeve van het milieu (PB C 72 van 10.3.1994, blz. 3)

⁶ Voorbeeld van de actuele regels: Richtsnoeren betreffende werkgelegenheidssteun (PB C 334 van 12.12.1995, blz. 4)

⁷ De Commissie is bezig met de uitwerking van nieuwe richtsnoeren voor regionale steun, die naar verwachting in de loop van 1997 zullen worden goedgekeurd.

⁸ Voorbeeld van de actuele regels: Mededeling betreffende de minimis-steun (PB C 68 van 6.3.1996, blz. 9)

- exportkredietverzekering ter dekking van niet-verhandelbare risico's, voor zover geharmoniseerd door het EG-recht⁹,
- exportkrediet, met inbegrip van deze voor gebonden steun, in zoverre deze onderworpen is aan nauwkeurige voorschriften die zijn vastgelegd in overeenkomsten waarbij de Gemeenschap partij is¹⁰.

4.2. Vrijstellingstechnieken

De voorgestelde verordening legt de voorwaarden en drempels vast die in iedere door de Commissie vast te stellen generieke-vrijstellingsverordening moeten worden opgenomen. Zij hebben betrekking op:

- de toegestane strekking van de steun,
- de categorieën begunstigten,
- de drempels, uitgedrukt in steunintensiteit in samenhang met een reeks voor steun in aanmerking komende kosten of in maximale steunbedragen,
- de voorwaarden inzake toezicht.

Deze voorwaarden en drempels zullen worden vastgesteld op basis van de ervaring die is opgedaan met de voorwaarden en drempels van de bestaande richtsnoeren en kaderregelingen.

In de voorgestelde verordening zal de Commissie ook worden gemachtigd om in de vrijstellingsverordeningen extra voorwaarden en drempels op te nemen, zoals:

- aanvullende vereisten voor de verenigbaarheid van steun die uit hoofde van een dergelijke verordening van aanmelding is vrijgesteld,
- drempels voor de aanmelding van individuele steuntoekenningen,
- de uitsluiting van bepaalde sectoren van de werkingssfeer van de vrijstellingsverordeningen,
- cumulatievevoorwaarden.

4.3. Toezicht op van aanmelding vrijgestelde steun

⁹ Op dit gebied bestaat reeds de volgende wetgeving: Richtlijn 70/509/EEG van de Raad betreffende de invoering van een gemeenschappelijke kredietverzekeringpolis voor transacties op middellange en lange termijn met overheidsafnemers (PB L 254 van 23.11.1970, blz. 1) zoals gewijzigd bij besluit van de Raad van 1 januari 1973 houdende aanpassing van de documenten betreffende de toetreding van nieuwe Lid-Staten tot de EG (PB L 2 van 1.1.1973, blz. 1) en Richtlijn 70/150/EG van de Raad betreffende de invoering van een gemeenschappelijke kredietverzekeringpolis voor transacties op middellange en lange termijn met particuliere afnemers (PB nr. L 254 van 23.11.1970, blz. 1), zoals gewijzigd bij voornoemd besluit van de Raad van 1 januari 1973. De Commissie is thans bezig met een voorstel voor een richtlijn van de Raad tot harmonisatie van de belangrijkste bepalingen betreffende exportkredietverzekering voor transacties op middellange en lange termijn, die bovengenoemde richtlijnen en besluit zal vervangen.

¹⁰ De Gemeenschap is partij bij de OESO-regeling inzake richtsnoeren op het gebied van door de overheid gesteunde exportkredieten ("de Regeling").

De toepassing van generieke vrijstellingen betekent niet dat op van aanmelding vrijgestelde steun minder scherp zal worden toegezien. De Commissie zal als onafhankelijk scheidsrechter de rechten van de klagende partijen en andere belanghebbenden blijven behartigen. Om de Commissie in de gelegenheid stellen er zich van te vergewissen dat de lidstaten geen steun verlenen die met de gemeenschappelijke markt onverenigbaar is, zullen in de generieke-vrijstellingsverordening gedetailleerde rapportagevereisten met betrekking tot de toepassing van de groepsvrijstellingen worden opgenomen.

In de eerste plaats wordt de lidstaten verzocht om, ter vergemakkelijking van dit toezicht op de toepassing van generieke vrijstellingen, een efficiënt systeem uit te werken voor het continu verzamelen en opslaan van relevante gegevens over de toepassing van de generieke vrijstellingen, d.w.z. wanneer vrijgestelde steunregelingen voorhanden zijn en steun wordt verleend. Indien nodig zal de Commissie de lidstaten bijstaan voor de uitwerking van een dergelijk systeem, teneinde technische moeilijkheden te overbruggen en te komen tot een systeem dat in de gehele Europese Unie compatibel is.

In de tweede plaats zullen de lidstaten de Commissie gegevens verstrekken over de toepassing van de generieke vrijstellingen, in geautomatiseerde vorm en in overeenstemming met de specifieke voorschriften van de Commissie. De Commissie van haar kant zal ervoor zorgen dat haar informatievoorschriften verenigbaar zijn met de reeds bestaande voorschriften (zoals gezamenlijke aanmelding en rapportage). Het thans vereiste informatieniveau lijkt toereikend voor de uitoefening van het Commissie-toezicht. Tenslotte bieden geharmoniseerde rapportagevereisten duidelijk het voordeel dat de werklast van de lidstaten tot een minimum beperkt blijft.

In de derde plaats zullen de lidstaten, ter verzekering van een adequate doorzichtigheid, relevante gegevens aangaande de toepassing van de generieke vrijstellingen moeten publiceren in hun nationaal publicatieblad. Volgens de Commissie kan worden volstaan met een publicatie in de vorm van een "cartouche", zoals thans gebeurt in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen, C-reeks. Daarnaast zouden belanghebbenden aanvullende informatie over de toepassing van de generieke vrijstellingen kunnen aanvragen bij de voor de gegevensverzameling bevoegde autoriteiten.

In de vierde plaats zal de Commissie de door de lidstaten verstrekte gegevens opslaan in een gegevensbank. Deze zal door alle lidstaten kunnen worden geraadpleegd. Om het Commissie-toezicht op de toepassing van de generieke vrijstellingen verder te vergemakkelijken kunnen deze gegevens worden gebruikt als basis voor een jaarlijkse bespreking en evaluatie door het via deze verordening in te voeren Adviescomité.

In de vijfde plaats moeten de lidstaten de Commissie, op haar verzoek, te allen tijde gegevens verstrekken over op grond van generieke vrijstellingen verleende steun om aanvullend toezicht mogelijk te maken en, zonodig, om verificatie van de correcte toepassing van de generieke vrijstellingen mogelijk te maken.

4.4. Procedure van vaststelling van de generieke-vrijstellingsverordeningen van de Commissie

In de voorgestelde verordening wordt de procedure neergelegd die de Commissie dient te volgen om haar specifieke verordeningen tot vrijstelling van steuncategorieën vast te stellen. De voorgestelde verordening voorziet in de oprichting van een Adviescomité dat wordt geraadpleegd vooraleer een ontwerp-verordening van de Commissie wordt gepubliceerd en vooraleer die wordt vastgesteld. Een soortgelijke procedure bestaat ook op het gebied van mededingingsregels voor de ondernemingen¹¹ op basis van artikel 87 van het Verdrag en Verordening nr. 17. De voorgestelde verordening schrijft tevens voor dat de belanghebbenden worden gehoord. De Commissie zal het Adviescomité inlichten over de standpunten van de belanghebbende partijen telkens wanneer de Commissie dit comité raadpleegt vóór de vaststelling van een Commissie-verordening.

De oprichting van het Adviescomité betekent niet het einde van de multilaterale besprekingen rond staatssteun. Deze zullen hun gebruikelijke rol behouden, ter aanvulling van de opdrachten van het Adviescomité. De Commissie zal haar praktijk voortzetten van multilaterale ontmoetingen waarop alle geformuleerde voorstellen in detail worden besproken en zij zal in de mate van het mogelijke rekening blijven houden met de opmerkingen van de lidstaten en haar werkzaamheden op consensuele basis blijven voortzetten. Het is enkel in verband met de specifieke taken van het Adviescomité volgens artikel 9 (raadpleging vóór bekendmaking en goedkeuring van een Commissie-verordening en bespreking en beoordeling van de door de lidstaten overeenkomstig artikel 4 verstrekte gegevens) dat zij een specifieke opdracht te vervullen heeft, en dat de multilaterale besprekingen niet direct betrokken zijn.

De Commissie zal bereid blijven om met de lidstaten, wanneer zij daarom verzoeken, bilaterale besprekingen te houden.

5. VOORSTEL

De Commissie stelt voor dat de Raad de aangehechte verordening goedkeurt waarbij de Commissie gemachtigd wordt om in de geest van het bovenstaande bedoelde verordeningen vast te stellen. Deze machtigingsverordening volgt de standaardregels van dergelijke verordeningen en behoeft bijgevolg geen nadere bijzondere commentaar.

¹¹ Verordening nr. 19/65/EEG van de Raad van 2 maart 1965 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op groepen van overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen (PB nr. 36 van 6 maart 1965, blz. 533).

**VOORSTEL VOOR EEN VERORDENING (EG) VAN DE RAAD
BETREFFENDE DE TOEPASSING VAN DE ARTIKELEN 92 EN 93 VAN HET
EG-VERDRAG OP BEPAALDE SOORTEN VAN STEUNMAATREGELEN**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 94,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Na raadpleging van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

(1) Overwegende dat de Raad in uitvoering van artikel 94 van het Verdrag alle verordeningen kan vaststellen, dienstig voor de toepassing van de artikelen 92 en 93, en met name de voorwaarden voor de toepassing van artikel 93, lid 3, kan bepalen alsmede de van die procedure vrijgestelde soorten van steunmaatregelen;

(2) Overwegende dat de beoordeling inzake de verenigbaarheid van steun met de gemeenschappelijke markt uit hoofde van het EG-Verdrag hoofdzakelijk toekomt aan de Commissie;

(3) Overwegende dat de Commissie de artikelen 92 en 93 in tal van beschikkingen heeft toegepast en tevens haar beleid heeft vastgelegd in een aantal mededelingen; dat het, gelet op de aanzienlijke ervaring van de Commissie inzake de toepassing van de artikelen 92 en 93 en de algemene teksten die de Commissie ter uitwerking van die bepalingen heeft vastgesteld, aangewezen is om met het oog op een doelmatige controle en een vereenvoudigde administratie, de Commissie de mogelijkheid te geven om bij verordening, op gebieden waar de Commissie over voldoende ervaring beschikt om algemene criteria inzake verenigbaarheid te definiëren, te verklaren dat bepaalde soorten van steunmaatregelen verenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt uit hoofde van een of meer van de bepalingen van artikel 92, leden 2 en 3, van het Verdrag en vrijgesteld zijn van de in artikel 93, lid 3, bedoelde procedure;

(4) Overwegende dat groepsvrijstellingsverordeningen de doorzichtigheid en de rechtszekerheid zullen vergroten en, onverminderd de toepassing van de artikelen 5 en 177 van het Verdrag, rechtstreeks kunnen worden toegepast door de nationale rechtbanken;

(5) Overwegende dat het aangewezen is dat de Commissie bij de vaststelling van verordeningen, waarbij bepaalde soorten van steunmaatregelen worden vrijgesteld van de verplichting tot aanmelding van artikel 93, lid 3, een nauwkeurige omschrijving geeft van het doel van de steunmaatregel, de categorieën van de begunstigden en de drempels die de vrijgestelde steunmaatregel onderwerpen aan een bepaalde maximum steunintensiteit ten opzichte van een reeks in aanmerking komende kosten of maximum steunbedrag, ten einde te waken over de verenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt van de steunmaatregel die binnen de werkingssfeer van de onderhavige Verordening valt;

(6) Overwegende dat het dienstig is om de Commissie de mogelijkheid te geven bij de vaststelling van verordeningen, waarbij bepaalde soorten van steunmaatregelen worden vrijgesteld van de verplichting tot aanmelding van artikel 93, lid 3, hieraan verdere

voorwaarden te verbinden om te waken over de verenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt van de steunmaatregel die binnen de werkingssfeer van de onderhavige Verordening valt;

(7) Overwegende dat het dienstig is om drempels of andere passende voorwaarden op te leggen voor de aanmelding van individuele gevallen van toekenning van steun, ten einde de Commissie in staat te stellen de gevolgen te onderzoeken van elke steun afzonderlijk op de mededinging en de handel tussen de lidstaten en de verenigbaarheid ervan met de gemeenschappelijke markt;

(8) Overwegende dat, gelet op de ontwikkeling en de werking van de gemeenschappelijke markt, de Commissie de mogelijkheid dient te hebben om bij verordening vast te stellen dat een bepaalde steunmaatregel niet voldoet aan alle criteria van artikel 92, lid 1, en derhalve wordt vrijgesteld van de aanmeldingsprocedure van artikel 93, lid 3, op voorwaarde dat de aan eenzelfde onderneming over een zekere tijdsspanne toegekende steun een bepaald vastgesteld bedrag niet overschrijdt;

(9) Overwegende dat het noodzakelijk is om van deze bepalingen uit te sluiten de meeste categorieën van steunmaatregelen die, in rechte of in feite, hetzij als enige voorwaarde hetzij als een van meerdere voorwaarden, afhankelijk worden gesteld van exportprestaties, aangezien het waarschijnlijk is dat dergelijke steun, in zoverre zij niet het voorwerp vormt van harmonisatie-richtlijnen of internationale overeenkomsten, een ongunstige invloed zal hebben op de handel tussen de lidstaten en de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt zal verstoren of dreigen te verstoren in een mate die strijdig is met het gemeenschappelijk belang;

(10) Overwegende dat de Commissie uit hoofde van artikel 93, lid 1, verplicht is om te zamen met de lidstaten alle bestaande steunregelingen aan een voortdurend onderzoek te onderwerpen; dat het met het oog op het nakomen van deze verplichting en om de hoogste mate van doorzichtigheid en passende controle te verzekeren, dienstig is dat de Commissie een betrouwbaar, en voor alle lidstaten toegankelijk, systeem tot stand brengt om inlichtingen te registreren en te bewaren over de toepassing van de verordeningen van de Commissie en dat zij alle nodige inlichtingen van de lidstaten ontvangt over de tenuitvoerlegging van steunmaatregelen die van de verplichting tot aanmelding zijn vrijgesteld, die samen met de lidstaten kunnen worden besproken en geëvalueerd in het Adviescomité inzake overheidssteun; dat het hiertoe ook passend is dat de Commissie de overlegging kan eisen van alle inlichtingen die nodig zijn om de efficiëntie van dit onderzoek te verzekeren;

(11) Overwegende dat het toezicht op de toekenning van steun feitelijke, wettelijke en economische aspecten omvat die zeer ingewikkeld zijn en uiteenlopend, binnen een zich voortdurend wijzigende omgeving; dat de Commissie bijgevolg regelmatig de categorieën van steun die van aanmelding moeten worden vrijgesteld, aan een nieuw onderzoek moet onderwerpen; overwegende dat de Commissie de mogelijkheid dient te hebben om verordeningen van de Commissie die overeenkomstig deze Verordening werden vastgesteld, in te trekken of te wijzigen indien de omstandigheden zijn gewijzigd betreffende een van de feiten die aan de basis lagen van hun vaststelling of indien zulks wordt vereist door de ontwikkeling of de werking van de gemeenschappelijke markt;

(12) Overwegende dat de Commissie, in nauwe en voortdurende samenwerking met de lidstaten, de mogelijkheid zou moeten hebben om nauwkeurig de werkingssfeer van die verordeningen en van de daaraan verbonden voorwaarden te omschrijven; overwegende dat het dienstig is om, met het oog op de samenwerking tussen de Commissie en de

bevoegde autoriteiten in de lidstaten, een Adviescomité inzake overheidssteun op te richten dat geraadpleegd moet worden voordat de Commissie uit hoofde van deze verordening verordeningen vaststelt;

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Generieke vrijstellingen

1. De Commissie kan bij verordening, vastgesteld in overeenstemming met de in artikel 9 van de onderhavige verordening neergelegde procedures en in overeenstemming met artikel 92 van het Verdrag, vaststellen dat de volgende soorten van steunmaatregelen verenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt en niet onderworpen zijn aan de aanmeldingsverplichtingen van artikel 93, lid 3:

(a) categorieën van steun ten behoeve van :

- (i) het midden- en kleinbedrijf;
- (ii) onderzoek en ontwikkeling;
- (iii) milieubescherming;
- (iv) werkgelegenheid en opleiding;

(b) steunmaatregelen waarbij de kaart, die de Commissie met het oog op de toekenning van regionale steun voor elke lidstaat goedgekeurd heeft, in acht wordt genomen;

(c) exportkredietverzekering ter dekking van niet verhandelbare risico's, voor zover geharmoniseerd door EG-recht;

(d) exportkrediet, met inbegrip van deze voor gebonden steun, in zoverre deze onderworpen is aan nauwkeurige voorschriften die zijn vastgelegd in overeenkomsten waarbij de Gemeenschap partij is.

2. In de in lid 1 bedoelde verordeningen van de Commissie zal met name voor elke categorie van steun worden gespecificeerd:

- (a) het doel van de steunmaatregel, _
- (b) de categorieën van de begunstigden,
- (c) de drempels die worden uitgedrukt, hetzij als steunintensiteit ten opzichte van een reeks in aanmerking komende kosten, hetzij als maximum steunbedragen.
- (d) de voorwaarden inzake toezicht, zoals precies omschreven in artikel 4.

3. Daarenboven kunnen de in lid 1 bedoelde verordeningen van de Commissie:

- (a) drempels of andere voorwaarden vaststellen voor de aanmelding van individuele steunmaatregelen,
- (b) bepaalde sectoren uitsluiten van de werkingssfeer van een dergelijke verordening,
- (c) voorwaarden vastleggen voor de cumulering van steun,
- (d) bijkomende voorwaarden vastleggen voor de verenigbaarheid van steun die onder een dergelijke verordening een vrijstelling heeft verkregen.

Artikel 2

De minimis

1. De Commissie kan bij verordening, vastgesteld in overeenstemming met de in artikel 9 van de onderhavige verordening neergelegde procedures, vaststellen dat gezien de ontwikkeling en de werking van de gemeenschappelijke markt, bepaalde overheidssteun niet voldoet aan alle criteria van artikel 92, lid 1, en derhalve wordt vrijgesteld van de in artikel 93, lid 3, bedoelde aanmeldingsprocedure, op voorwaarde dat de aan eenzelfde onderneming over een zekere tijdsspanne toegekende steun een bepaald vastgesteld bedrag niet overschrijdt.

2. Telkens wanneer de Commissie hierom verzoekt dienen de lidstaten bijkomende inlichtingen te verschaffen inzake de steun die uit hoofde van lid 1 is vrijgesteld.

Artikel 3

Exportsteun

Met uitzondering van de in artikel 1, lid 1, onder c) en d), genoemde exportkredietverzekering en exportkredieten, gelden de in deze verordening voorziene vrijstellingen niet voor steunmaatregelen die, in rechte of in feite, afhankelijk worden gesteld van exportprestaties, hetzij als enige voorwaarde hetzij als een van meerdere voorwaarden.

Artikel 4

Toezicht

1. Bij de vaststelling van verordeningen overeenkomstig artikel 1 legt de Commissie gedetailleerde voorschriften op aan de lidstaten inzake het toezicht op de steunmaatregelen die uit hoofde van die verordeningen zijn vrijgesteld van aanmelding. Bij het toezicht zullen de lidstaten ten minste worden verplicht :

a) doorlopend alle relevante inlichtingen betreffende de toepassing van de groepsvrijstellingen te registreren en te bewaren;

b) ten minste eens per jaar in computervorm en in overeenstemming met de specifieke eisen van de Commissie, deze inlichtingen verschaffen betreffende de toepassing van de groepsvrijstellingen.

2. De lidstaten zullen op continue basis in hun officieel publicatieblad een samenvatting publiceren van de krachtens lid 1, onder a), vereiste inlichtingen en, indien daarom wordt verzocht, alle belanghebbenden toegang verschaffen tot de relevante inlichtingen betreffende de toepassing van de groepsvrijstellingen.

3. De Commissie zal de onder lid 1, onder b), vermelde inlichtingen toegankelijk maken voor alle lidstaten.

4. De lidstaten geven aan de Commissie, indien deze hierom verzoekt, op elk ogenblik alle bijkomende inlichtingen betreffende de steunmaatregelen die zijn vrijgesteld uit hoofde van artikel 1.

5. Eens per jaar bespreken en evalueren de Commissie en de lidstaten in het Adviescomité de in lid 1, onder b), vermelde inlichtingen.

Artikel 5

Geldigheidsduur en wijziging van de verordeningen

1. Verordeningen die zijn vastgesteld in uitvoering van de artikelen 1 en 2 zijn geldig voor een welbepaalde periode.

2. Deze verordeningen kunnen worden ingetrokken of gewijzigd indien de omstandigheden zijn veranderd met betrekking tot een van de feiten die aan de basis lagen van hun vaststelling of indien zulks wordt vereist door de ontwikkeling of de werking van de gemeenschappelijke markt.

Artikel 6

Evaluatieverslag

Niet later dan vijf jaar na de inwerkingtreding van deze Verordening dient de Commissie bij het Europees Parlement en bij de Raad een verslag in over de werking ervan.

Artikel 7

Horen van belanghebbenden

Indien de Commissie voornemens is om een verordening vast te stellen, zal zij een ontwerp hiervan publiceren ten einde alle betrokken personen en organisaties in staat te stellen hun opmerkingen kenbaar te maken binnen een door de Commissie vast te stellen redelijke tijdsspanne die in geen geval minder dan een maand mag bedragen.

Artikel 8

Adviescomité

Er wordt een adviesorgaan opgericht, hierna te noemen het Adviescomité inzake overheidssteun. Het comité bestaat uit vertegenwoordigers van de lidstaten en wordt voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

Artikel 9

Raadpleging van het Adviescomité

1. De Commissie raadpleegt het Adviescomité inzake overheidssteun
 - (a) alvorens een ontwerpverordening te publiceren en
 - (b) alvorens een verordening vast te stellen.
2. De vertegenwoordiger van de Commissie legt het Adviescomité een ontwerp voor van de te nemen maatregelen. Het Comité brengt binnen een termijn die de voorzitter kan vaststellen naar gelang van de dringendheid van de materie, advies uit over dit ontwerp, zo nodig door middel van een stemming.
3. Het advies zal in de notulen worden opgenomen; daarnaast heeft elke lidstaat het recht te vragen dat zijn standpunt in de notulen wordt vermeld.

4. De Commissie houdt zoveel mogelijk rekening met het advies van het Comité. Zij brengt het Comité in kennis van de wijze waarop met zijn advies rekening werd gehouden.

Artikel 10

Slotbepalingen

Deze verordening treedt in werking de dag volgend op haar bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en heeft rechtstreekse werking in alle lidstaten.

Gedaan te Brussel,

ISSN 0254-1513

COM(97) 396 def.

DOCUMENTEN

NL

01 06

Catalogusnummer : CB-CO-97-396-NL-C

ISBN 92-78-23263-7

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen

L-2985 Luxemburg